

YLISTARO

Luokitustarkastuksia (= pikainventointi)

K. Itkonen ja A. Siiriäinen

Peruskartat 1:10000 keskeneräisinä luonnoksina

1244 08 B JOKIPERÄ

Kohde 1 Itkonen

Kohteet 1,2,3 Siiriäinen

1244 09 C KASINKYLÄ

kohteet 1,2 Itkonen

1333 10 A-C YLISTARO

kohde 16 Itkonen

2311 01 B, D YLISTARO

kohde 1 Itkonen

2311 04 A MALKAMÄKI

kohteet 1,2 Itkonen

2311 05 A KOSOLA

kohde 1 Itkonen

Ks myös Kyminjoen alueen inv. 1979 / TORVINEN

ja Kyminjoen yhteydessä inv. 1985 / KOTIVUORI + HEIKKINEN

SEL no 5

Peruskartta 1244 08 Jokiperä

YLISTARO

JOKIPERÄ 1

VISAHARJU

M/R 975 01 0005

x = 6967 34

y = 1569 53

z = 65

kylä: Isokeglä

tila: n:o 6:23

omistaja: metsätekn. Pentti Paloheimo,
Orismala

mj.: kivikautinen asuinpaikka

KM 17088:1-6

Peruskartta 1244 08

YLISTARO
JOKIPERÄ 1
Visaharju

x = 6867 341

y = 158953

z = 65

SUL 5

Myr 275 01 0005

kylä: Isokylä

tila: 6²³

om.: metsätekn. Pentti Paloheimo

os.: Orismala

Kivikautinen asuinpaikka

löydöt:

KM 17088:1-6, kvartseja

Kivikautinen asuinpaikka Ylistaron Isossakylässä
(Ilmajoen rajalla), karttalehden 1244 08 D alueella.

Löydöt: KM 17088:1-7

Valok. f. 34362

Isonkyrön Orisbergin ja Ilmajoen Huussin välisen, N - S-suuntaista Visaharjua noudattelevan kapean soratien varrella on useita pieniä hiekkakuoppia; yksi niistä tarkalleen Ylistaron ja Ilmajoen välisellä rajalla, suurimmaksi osaksi Ylistaron puolella (ks. karttaliitteitä). Mainittua tietä 8.6.1966 ajaessani ja satunnaisesti hiekkakuopan kohdalle pysähtyessäni havaitsin sen reunalla - mistä pintamaata oli pukattu syrjään katerpillarilla - kvartsiesineitä- ja iskoksia sekä gneissisen hioinkiven kappaleen. Tiheimmin kvartseja oli hiekkakuopan N-reunalla Ylistaron puolella. Värjäytynyttä kulttuurikerrosta en havainnut.

Maasto on kapean harjun loivaa W-rinnettä (kork. n. 65 m ymp. peruskartan mukaan); asuinpaikka sijaitsee lähellä harjun W-puolella olevan rämeen reunaa. Maaperä on harjusoraa.

Saman Visaharjun harjujakson rinteeltä pohjoisempaa on tiedossa kaksi kivikautista asuinpaikkaa ja eräitä irtolöytöjä (ks. Kerttu Itkosen kert. v:lta 1968 top. ark:n Ylistaron kapselissa).

Helsingissä maaliskuun 25. pnä 1969

Ari Siiriäinen

Ari Siiriäinen

YLISTARO
JOKIPERÄ 1
VISAHARJU

kivikautinen asuinpaikka
Valok. 33 957

Etelä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen tähden kävin 3. 7. 1968 Ylistaron Visaharjun kivikautisella asuinpaikalla.

Visaharju kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Tampereen-Vaasan tiestä Huissilta Ilomaen kansakoulun kohdalta Orisbergiin johtavan tien varressa paikalla missä tie ylittää Ilmajoen ja Ylistaron välisen rajan.

Orisbergiin johtava tie noudattaa harjuselännettä, joka alkaa Huissin Peräkylästä ja jatkuu Ylistaron Åbergiin asti. Pitäjänrajan kohdalla tie kulkee pitkin harjun länsirinnettä; männikköä kasvavan harjun molemmin puolin on suota. Harjun rinteessä tien länsipuolella on sorakuoppa, jonka Ylistaron puoleisilla reunoilla on runsaasti kvartsi-iskoksia. Selvästi erottuvaa kulttuuri-kerrosta ei ollut, mutta paikoin oli sorakuopan reunamissa punertavaa maata. Kuopan pohjoispuolelta oli maata kuorittu soranajoa varten. Artomaassa oli näkyvissä kvartseja, joten asuinpaikka ilmeisesti ulottuu kuopan pohjoispuolelle. Kvartseja en ottanut talteen. Maanomistajaa, metsätekn. Pentti Paloheimoa en tavannut.

Helsingissä 3. 1. 1969

Kerttu Hänen

Perusk. 1244 08 Jokiperä

Ylistaro

Jokiperä 1

Visaharju

f. 33957

YLISTARO (/ILMAJOKI) ISOKYLÄ VISAHARJU

F. 34362

ASUINPAIKKA POH-
JOISESTA KÄSIN
NÄHTYNÄ. VASEM-
MALLA VISAHAR-
JUN TIE

III : 3

Paikkaa koskevia tietoja ym.

A. Siiriäisen tarkastusmatka v. 1966

K. Itkosen tarkastuskertomus v:lta 1968 (KM:n top. ark.)

Peruskartta 1244 08 JOKIPERÄ

YLISTARO

JOKIPERÄ 2

Rukkiestenmäki

kjr 975 01 0006

x = 696726

y = 156846

z = 65

kylä: Isokylä

tila:

7⁹/

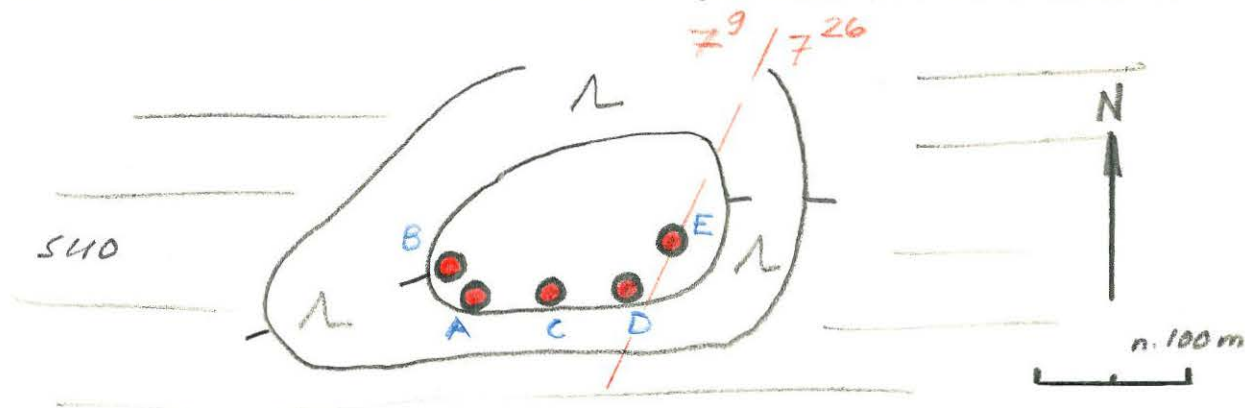
7²⁶

om.:

5 (?) röykkiötä

Chydenius 1883 (Muinaisjäännöksiä Korsholman kihlakunnassa, muistiinpanot, käsikirjoitus top, ark:ssa, ss. 179-181): "Isonkylän Karhuisen metsäsaraas, Isonkyrön rajan lähellä, eikä kovin kaukana Ilmajoen rajastakaan on Rukkisen mäki (Rukkinen mies jolla täällä ollut miilunpohja); mäen läntises pääs on ehk. ollut roukkio, nyt melkoinen kehä ja syvä kuoppa sisällä. 9 mtr. poikki, 0,8 mtr. korkea - kuoppa on noin 1,3 mtr. syvä. Mäki on hiljan palanut ja hyvin kivinen. Huomasin myöhemmin että tällä samalla mäellä on useammissa kohdin paikkoja jotka näyttävät ikään kuin tehdyiltä, paikoin kun on vähäisiä kivistä ja hiekasta muodostettuita (pieniä hyvin) kumpareita, paikoin taasen ainoastaan syvennyksiä, paikoin roukkio-kiven kokoisista kivistä koottua pieniä roukkion tapaisia. Eräs tällainen jota myöskin on keskeltä kaivettu (kehällä) on ehk. selvempi muita, mäen itäpääs. Sit' on kuten ensin mainittuakin kaivettu maanpinta syvemmä kuten nyt näyttää koskemattomaan mäkeen. Muistutan vielä että mäki on hyvin kivinen, joten on mahdollista että nämä ko'ot ovat luonnon muodostamia. - Nelisnurkkaisia kokoja joksikin selvästi."

Oma tulkintani Rukkistenmäen muinaisjäännöksistä on seuraava:

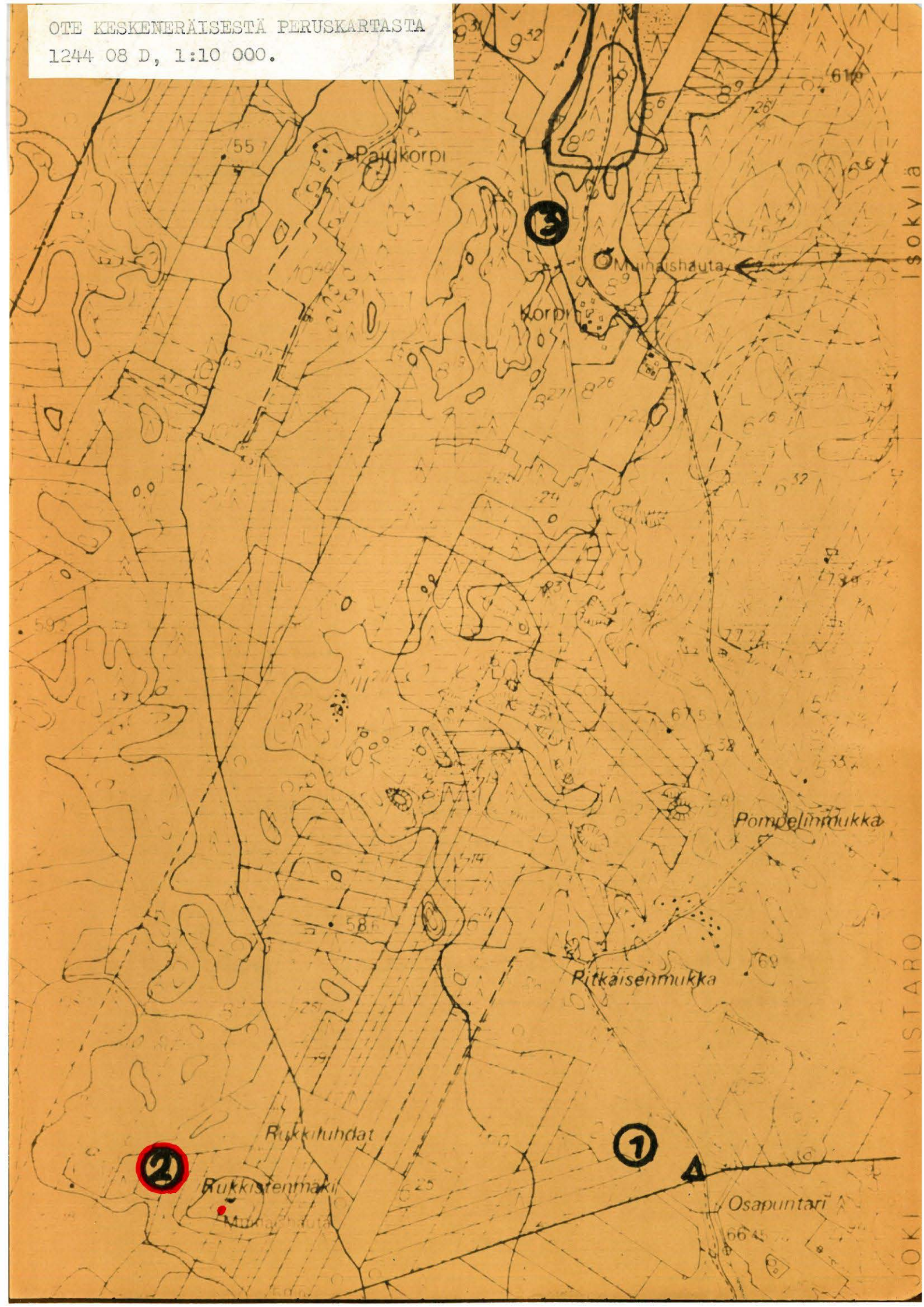
- A: Ø n. 8 m, matala; S-rinteellä. Kaksi isoa silmäkiveä.
 B: 7 n. 10 m, matala; keskellä kuoppa (= Chydeniuksen läntinen röykkiö).
 C: Ø n. 10 m, hajoitettu. Silmäkivi.
 D: Ø n. 5 m, matala. Epävarma.
 E: Ø n. 6 m, matala; ositt. hajoitettu. Iso lohkarie N-reunassa.

Epäedullisten olosuhteiden - sade, hämärä - takia valokuvaus epäonnistui.

Helsinki 10.12.1969

Airi Siinämaan

OTE KESKENERÄISESTÄ PERUSKARTASTA
1244 08 D, 1:10 000.

SAL 7

Peruskartta 1244 08 JOKIPERÄ

YLISTARO

JOKIPERÄ 3

Marttila

x = 646940

y = 156934

z = 60-62.5

KORPI

Ky: 975-01007

kylä: Isokylä

tila: Marttila 8⁹

om.: Pekka Marttila

os.: Ylistaro

Röykkiö

Tark. vv. 1966 ja 1969

YLISTARO
JOKIPERÄ 3
Marttila

Röykkiö sijaitsee Ylistaron S-osassa Visaharjua noudattelevan N-S-suuntaisen tien itäpuolella, tiestä n. 50 m:n päässä ja tien länsipuolella olevasta Korven talosta n. 150 m NNE, röykkiö näkyy tielle. Maastokohta on tasaista moreenimaastoa, röykkiö ei siis sijaitse mäellä kuten Etelä-Pohjanmaan hautaröykkiöt yleensä. Kasvillisuus on harvennettua puolukkatyyppin havumetsää.

Röykkiön koko: \varnothing n. 12 m, korkeus runsas metri; keskellä kuoppa. Tehty isoista kivistä.

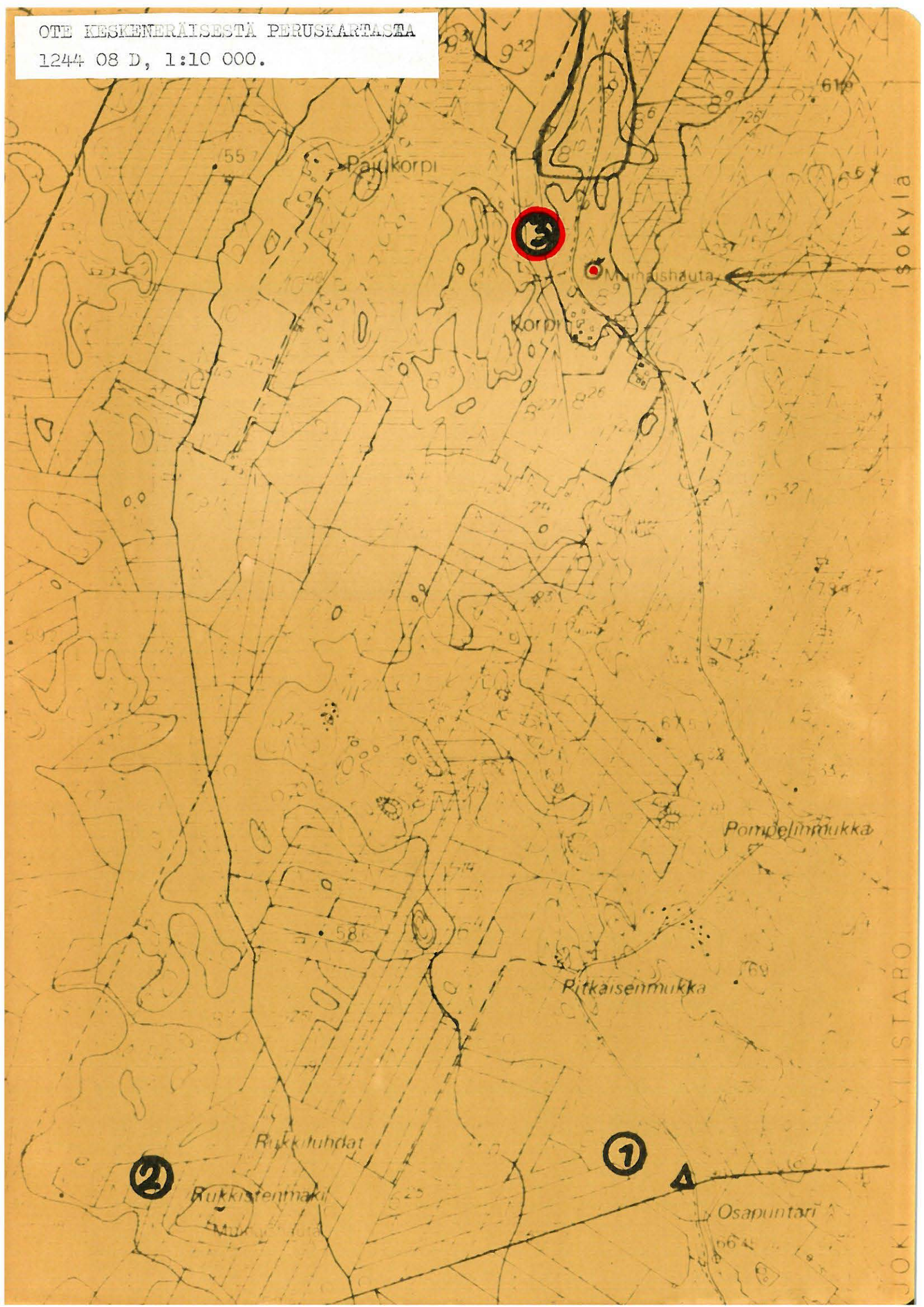
Ajaessani kesällä 1969 Visaharjun tietä tarkastin röykkiön ohimennen ja havaitsin TVH:n soranetsijän tienneen koekuoppansa niin lähelle röykkiön itäreunaa, että kiviä oli sortunut n. m²:n alueelta. Röykkiöstä tehtiin ilmoitus 20.10.1969 TVL:n Vaasan piirin piirikonttoriin.

Helsinki 10.12.1969

Ari Siiriäinen
Ari Siiriäinen

OTE KESKENERÄISESTÄ PERUSKARTASTA

1244 08 D, 1:10 000.

YLISTARÖ JOKIPERÄ 3
MARTTILA

MARTTILAN RÖYKKIÖ
S:STA 20.00

SKL 859

Peruskartta 1244 09 Kasinkylä
08

YLISTARO

KASINKYLÄ 1 ja 2

PERKIÖ (1) ja 2

Latva-Marttila -

x =

y =

z =

myr 975 01 0008 (Perkiö 1)

975 01 0009 (Perkiö 2)

kylä: Isokylä

tila= Perkiö

omistaja: mv. Iisakki Koskela,
Åberg, Orismala (Perkiö 2)

mv. Olavi Marttila (Perkiö 1) ja Latva-Marttila

mj.: kivekautinen asuinpaikka

KM 17663

Laihian museo: useita esineitä

Ks. kain. kartt. v. 12 1969

YLISTARO LATVA-MARTTILA

M/12 975 01 0008

YLISTARO

KASINKYLÄ 1

PERKIÖ 1

pohjanmaa - Perkiö

Kivikautinen asuinpaikka

KM 17663

Valok. 33 958

Etelä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen tähden tarkastin 3. 7. 1968 Ylistaron Isossakylässä olevan hiekkakankaan ja totesin siinä olevan kivikautisen asuinpaikan.

Perkiön talo, jonka maalla kivikautinen asuinpaikka sijaitsee, on Tampereen-Vaasan tiestä Huussin Ilomäen kohdalta Orisbergiin johtavan tien varressa paikassa, josta tie kääntyy itään Lauttajärvelle.

Perkiön talon kondalta alkaa pohjois-eteläsuuntainen harjujono, jota Orisbergin - Ilomäen tie noudattaa. Perkiön talosta lounaaseen on viljelysmaata ja eteläpuolella matala hiekkaharju, jota pitkin tie Huissille kulkee. Tien itäpuolella on suuri sorakuoppa, mutta länsipuoli on suurin piirtein koskematon kangasmaata. Siihen on sorahottoa varten tehty koekuoppia. Eräässä kuopassa, joka oli tehty loivareunaiseen vajoamaan, oli noin 40 cm:n syvyydessä vahva kulttuurimaa ja siinä runsaasti kvartsi-iskoksia ja taltan katkelma.

Kuopat TVH:n
(Maanomistaja maanviljelijä Iisakki Koskela kertoi tehneensä koekuopat kauhatraktorilla, koska haluaisi myydä soraa.) Hän lupasi odottaa Muinaistieteellisen toimikunnan lausuntoa asiasta ennen soranoton alkamista.

Helsingissä 3. 1. 1969

Kerttu Hironen

My/2 975 01 0009

YLISTARO
KASINKYLÄ 2
PERKIÖ 2

Kivikautinen asuinpaikka
Valok. 33 959

Etelä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen tähden kävin 3. 7. 1968 Ylistaron Isossakylässä Perkiön talossa, jonka maalta on tehty kivikautiseen asutukseen viittaavia löytöjä.

Perkiön talo sijaitsee Tampereen-Vaasan tiestä Huussin Ilomäen kohdalta Orisbergiin johtavan tien varrella paikassa, josta kääntyy tie itään Lauttajärvelle.

Vaasa-lehdessä v. 1936 olleen uutisen mukaan maanviljelijä +isakki Koskela oli löytänyt tilansa maalta raivaustöissä taidokkaasti tehtyjä kivilatomuksia, joiden välissä oli ollut runsaasti hiilimurskaa ja punaisen hiomakiven kappaleita. Mv. Koskela ei muistanut enää tapausta, mutta kertoi, että talon mailta on vuosien kuluessa löytynyt useita kiviesineitä, jotka on sukulaismiehen välityksellä toimitettu Laihian museoon. Perkiön asuinrakennuksen lounaispuolella olevassa puutarhamaassa toteisin olevan runsaasti kvartsinkappaleita.

Lauttajärven tienhaarassa olevissa suurissa sorakuopissa, jotka ovat mv. Olavi Marttilan omistamia, oli vierivän hiekan joukossa kvartseja, mutta kuoppien reunoilla roikkuvat turpeet ja juurakot estivät pintakerrosten tarkastelun. Saattaa olla, että Perkiö 1 ja 2 sekä tienhaaran tienoot kuuluvat yhtenäiseen laajaan kivikautiseen asutusalueeseen.

Helsingissä 3. 1. 1969

Kerttu Ilonen

f. 33958

Perkiö 1. Löytöpaikka merkitty
nuolella.

f. 33959

Perkiö 2.

S42 10

mjr 975 01 0010

Peruskarttaa 1333 10 Ylistaro

YLISTARO

YLISTARO 16

KAKUNMÄKI

HAVIAMÄKI

x = 698322

y = 157346

z = n.25

kylä: Isokylä

tila: Hautamäki

omistaja: mv. Matti Marttila,
Isorehto

mj.: rautak. esineiden löytöp.

Rautakautisten esineiden
löytöpaikka

Valok. 33 960

Etelä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen tähden kävin 3. 7. 1968 Ylistaron Isonkylän Hautamässä Kakunmäki-nimisellä rautakautisten esineiden löytöpaikalla.

Mäki-Marttilasta erotettu Hautamäki sijaitsee Ylistarosta Orisbergiin johtavan tien varrella Vaasan - Jyväskylän tien (n:o 16) ja rautatien välissä. Hautamäen idänpuolisena naapurina on Marttilan talo, jonka rakennukset ovat Kakunmäellä. Vain rakennusryhmään kuuluva kuivausriihi on hautamäen puolella. Kuivausriihen ympäriltä on v. 1933 löytynyt savitiivistettä, kuonanpaloja ja hiilimaata. Äyräpää on paikalla käydessään todennut, että paikka tuskin on sama, josta solki 2536 ym. esineitä on löydetty. Marttilan talon vanhaisäntä kuitenkin kertoi, että solki olisi löydetty juuri saman kuivausriihen länsipuolelta. Hackmanin kuvaus v:lta 1907 paikannimiseen ja mittoineen voisi jotenkuten soveltua tähän paikkaan.

Helsingissä 4. 1. 1969

Kerttu Hironen

Perusk. 1333 10 Ylistaro

Ylistaro

Ylistaro 16

Kakunmäki

f. 33960

Hautamaän kuivausrähi (sama
kuin kuvassa 9002 vuolta 1933)

Paikkaa koskevia tietoja ym.

A. Hackmanin tutkimus v. 1907 (KM:n top. ark.)

A. Äyräpään valokuva teksteineen v:lta 1933 (KM:n top. ark)

K. Iltkosen tarkastuskertomus v:lta 1968 (KM:n top. ark.)

SUL 4

Peruskartta 2311 01 Ylistaro

MjR 975 01 0004

YLISTARO

YLISTARO 1

KULHANMÄKI

x = 698845

y = 42727

z = u. 45

kylä: Keisala

tila: Aho

omistaja: mv. Arvi Aho,
Kallio, Ylistaro kk.

mj.: hautaröykkiöitä

ks.

YLISTARO
YLISTARO 1
KULHANMÄKI

Rautakautisia raunioita
Valok. 33 962, 33 963

Etelä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen tähden kävin 4. 7. 1968 Ylistaron Keisalan Kulhanmäessä, jossa on rautakautisia hautaraunioita.

Ylistarosta Untamalan kautta Ylihärmään johtavan tien varrella on peruskartan mukaan Kullahanvuori (n. 3 km Vaasan tienhaarasta pohjoiseen, 0.5 km tiestä itään) ja Kullahankallio (n. 3.4 km Vaasan tienhaarasta pohjoiseen, aivan tielinjan länsipuolella). Maist. Kopiston paikalla käynnistä kertovista tiedoista, Uuden Suomen uutisessa 15. 6. 1954, ei käy ilmi kummalla mäellä rauniot ovat, mutta lähiseudun asukkaiden tietämän mukaan kyseinen paikka on karttaan Kullahankallion nimellä merkitty mäki. Mäen ylittää Ahon ja Iivarin maiden raja. Kummallakin puolella rajaa oli epämääräinen kiviröykkiö; molempia oli pengottu äskettäin. On epävarmaa ovatko nämä Kopiston tarkoittamia hautaröykkiöitä.

Helsingissä 4. 1. 1969

Kerttu Hlonen

Perusk. 2311 01 Ylistaro

Ylistaro

Ylistaro 1

Kulhanmäki

f. 33 962

f. 33 963

Paikkaa koskevia tietoja ym.

Lehtiuutinen 15. 6. 1954 (KM:n leikekokoelma)

K. Itkosen tarkastuskertomus v:lta 1968 (KM:n top. ark.)

SKL 2

975 01 0002

Peruskartta 2311 04 Malkamäki

YLISTARO
MALKAMÄKI 1
SAARI

x =

y =

z =

kylä: *Varesvuo ?*

tila: Saari

omistaja: mv. Juha Saari,
Viitalankylä, Ylistaro

mj.: kivistinen asuinpaikka

KM 17664

YLISTARO
MALKAMÄKI 1
SAARI

Kivikautinen asuinpaikka

KM 17664

Valok. 33 964

Etelä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen yhteydessä totesin, Ylistaron Viitalankylän Saaren talon maalla 4. 7. 1968 käydessäni, että paikalla on kivikautinen asuinpaikka.

Saaren talo sijaitsee Ylistaron Varesvuossa Kainaston - Viitalankylän tiestä itään Linnanloukkoon johtavan tien varressa. Saaren talo on metsäisen saarekkeen länsilaidassa. Saarekkeen ja sen itäpuolella olevan Tuppihallion välissä on viljeltyä maata, jonka Tuppihallion puoleisella reunalla on kivikautisen asuinpaikan merkkejä. Hallion laidassa olevassa hiekkamaassa ja — lännempänä savimaassa oli runsaasti kvartseja. (KM 17664). Paikan omistaa maanvilj. Juha Saari.

Helsingissä 4. 1. 1969

Kerttu Hämäläinen

Perusk. 2311 04 Malkamäki

Ylistaro

Malkamäki 1

Saari

f. 33 964

Kerttu Itkonen 1968

Paikkaa koskevia tietoja ym.

K. Itkosen tarkastuskertomus v:lta 1968 (KM:n top. ark.)

SUL 3

072975 010003

Peruskartta 2311 04 Malkamäki

YLISTARO
MALKAMÄKI 2
TUPPIKALLIO

~~noina~~
x = 6981 00
y = 430 54
z = n 55

kylä: Varesvuo ?

tila: Virtala

omistaja: majuri Jussi Aho,
Turku

mj.: hautaröykkiö

YLISTARO
MALKAMÄKI 2
TUPPIKALLIO

Hautaröykkiö

Etelä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen tähden kävin 4. 7. 1968 Ylistaron Varesvuon Tuppi-kalliolla etsimässä esihistoriallista hautaröykkiötä.

Tuppi-kallio sijaitsee Kainaston - Viitalankylän tiestä itään Linnanloukkoon johtavan tien itäpuolella Saaren ja Ala-Saaren taloista n. 0.5 km itäkoilliseen. Tuppi-kallio eli Tuppi-mäki ko-
hoaa ympäröivistä pelloista lähes 25 m:n korkeuteen. Sen länsi-
rinne on jyrkkä, lounaisrinne paikoin kohtisuora. Paikalla v.
1954 käyneen maist. Kopiston antamasta tiedosta (Uuden Suomen
uutinen 15. 6. 1954) ei käy ilmi missä päin kalliota raunio on.
Kävin kalliolla koululainen Juhani Saaren kanssa, joka tiesi
röykkiön, mutta ei löytänyt sitä. Luultavimmin se on kallion
etelälaidassa lähellä jyrkännettä.

Helsingissä 4. 1. 1969

Kerttu Hämäläinen

Paikkaa koskevia tietoja ym.

Lehtiuutinen 15. 6. 1954 (KM:n leikekokoelma)

K. Itkosen kertomus mj:n etsinnästä v. 1968 (KM:n top. ark.)

SKL 1

Peruskartta 2311 05 Kosola

x = 6993 18
y = 432 SD
z = ~ 50-52,5

kylä: Heikkola

tila: Heikkolan jakokunnan
yhteismaa

mj.: kivikautinen asuinpaikka

K 19/19664

YLISTARO

KOSOLA 1

HEIKKOLAN YHTEISMAA

TROIHARINKANGAS

YLISTARO
KOSOLA 1
HEIKKOLAN YHTEISMAA
TROIHARINKANGAS

Kivikautinen asuinpaikka

Valok. 33 961

«telä-Pohjanmaan kiinteiden muinaisjäännösten luokitustarkastuksen tähden kävin 3. 7. 1968 Ylistaron Järvirannassa (virallisesti «eikkola) Heikkolan jakokunnan yhteismaalla olevalla kivi-kautisella asuinpaikalla.

Heikkolan jakokunnan yhteismaa, jolla olevasta hiekanottopaikasta on löydetty v. 1954 asuinpaikkajäännöksiä, sijaitsee Järvirannassa Jyväskylän - Vaasan tiestä Liipantönkän tienhaarassa pohjoiseen eroavan Troiharin tien varressa n. 150 m Kangas-Heiskan talosta koilliseen. Kangas-Heiskaan on Liipantönkästä 6 km. Hiekkakuoppa on itään avautuvan peltoaukean laidassa. Muilla suunnilla on kuivaa mäntykangasta. Hiekanajo kuopasta on vähäistä, mutta ilmeisesti kuoppa on maist. Kopiston v. 1954 tapahtuneen käynnin jälkeen laajentunut, sillä kulttuurikerrosta ei enää ollut näkyvissä. Kuopan reunoilta valuvassa hiekassa oli jonkin verran kvartseja, joita en ottanut talteen.

Helsingissä 4. 1. 1969

Kerttu Ithone

Perusk. 2311 05 Kosola

Ylistaro

Kosola 1

Heikkolan yhteismaa

f. 33961

Kerttu Ithonen 1968

Paikkaa koskevia tietoja ym.

A. Kopiston tarkastuskertomus v:lta 1954 (KM:n top. ark.)

K. Itkosen " " 1968 "